

Saksframlegg

Interkommunalt barnevern Knutepunkt Sørlandet.

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
8/15	Tjenesteutvalget	11.02.2015
11/15	Formannskapet	18.02.2015
3/15	Kommunestyret	19.02.2015

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret slutter seg til anbefalingene fra Rådmannsutvalget i Knutepunkt Sørlandet og godkjenner at det iverksettes et arbeid med sikte på å etablere en felles interkommunal barneverntjeneste mellom kommunene Søgne, Songdalen, Kristiansand, Lillesand og Birkenes med oppstart 1.1.2016.
2. Forslag til samarbeidsavtale mellom medlemskommunene og vertskommunen legges fram til politisk beslutning i kommunene våren 2015.
3. Det legges til grunn at deler av barneverntjenestens arbeid fortsatt skal utføres og lokaliseres i medlemskommunene.
4. Finansieringen av den interkommunale barneverntjenesten skjer ved at tiltakskostnadene for hvert enkelt barn henføres barnets bostedskommune. Administrasjonskostnadene fordeles etter en overgangsperiode på tre år forholdsvis mellom medlemskommunene på basis av kriteriene i inntektssystemet.
5. Forslag til budsjett innarbeides i og vedtas i forbindelse med behandling av kommunenes handlingsplaner og budsjett for 2016 – 2019.

Bakgrunn for saken:

Rådmannsutvalget i Knutepunkt Sørlandet (KnpS) tok i 2013 initiativ til en utredning av barneverntjenestene i knutepunkt kommunene. Bakgrunnen var Stortingsproposisjon 106 L som varslet økte krav til kommunenes robusthet innen barnevern og en rekke endringer i barnevernloven. Telemarksforskning ble engasjert av Rådmannsutvalget for å gjennomføre utredningen. På bakgrunn av rapporten fra Telemarksforskning besluttet rådmannsutvalget i KnpS å utrede alternative samarbeidsformer mellom barneverntjenestene. Det ble etablert et eget prosjekt under ledelse av en prosjektleder engasjert av KnpS. Barnevernlederne ble oppnevnt som prosjektgruppe mens oppvekstnettverket har fungert som styringsgruppe.

Oppvekstnettverkets anbefalinger ble behandlet i Rådmannsutvalget i KnpS 6. november 2014. Rådmannsutvalget fattet følgende enstemmige vedtak:

1. Rådmannsutvalget tar styringsgruppens anbefalinger om felles barnevern for kommunene Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen til etterretning.

2. Det utarbeides et felles saksfremlegg som grunnlag for politisk beslutninger i kommunene Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen. Nødvendige vedtak må foreligge i løpet av feb. 2015.
3. Det settes i gang et arbeid med å utarbeide et prosjektdirektiv for hovedprosjektet.
4. Prosjektorganisering av hovedprosjektet iverksettes i feb. 2015 på bakgrunn av vedtak i kommunene Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen.
5. Felles oppstartstidspunkt planlegges til 1.1.2016 forutsatt en betryggende omstilling

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

Kommuneloven § 28

Anbefalingene om å etablere en felles barneverntjeneste er både faglige og økonomisk begrunnet. Det må påregnes en fortsatt økning i antall barn som vil ha krav på barneverntjenester i årene framover. Gjennom lovendringer er kravene til robusthet og faglighet i kommunenes barneverntjenester økt. I tillegg overføres oppgaver fra statlig (Bufetat) til kommunalt barnevern, og kommunenes ansvar for å finansiere barneverntiltakene øker. I sum medfører dette økt press på kommunenes barneverntjenester både faglig og økonomisk. Fagmiljøene i de aktuelle kommunene mener derfor at en felles barneverntjeneste vil være bedre rustet til å ivareta barnevernets oppgaver og utfordringer i framtiden.

I saksframstillingen utdypes argumentene for å etablere en interkommunal barneverntjeneste som svar på disse utfordringene. Saksframstillingen beskriver hvordan en interkommunal barneverntjeneste kan organiseres gjennom en vertskommunemodell. Denne sikrer medlemskommunene politisk og administrativ styring med tjenesten på vegne av kommunens innbyggere. Modellen som skisseres forutsetter stedlig barneverntjeneste i medlemskommunene. Det redegjøres for økonomiske utfordringene som følger av økt oppgaveoverføring fra statlig til kommunalt barnevern samt større krav til kommunal finansiering av barneverntiltakene. Avslutningsvis foreslås det en modell for utgiftsfordeling mellom deltakerkommunene. Modellen bygger på at tiltakskostnadene knyttet til hvert enkelt barn henføres den enkelte kommune. Administrasjonskostnadene fordeles forholdsmessig mellom kommunene etter kriteriene i inntektssystemet. Det foreslås en gradvis tilpasning til denne fordelingen i løpet av perioden 2016 – 2018. Til slutt skisseres det en tentativ tidsplan for arbeidet fram mot etablering av en eventuell interkommunal barneverntjeneste fra 1.1.2016.

Vedtak i styret 12.12.14:

Sak 34/14 Felles barnevern i kommunene Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen

ENSTEMMIG VEDTAK:

1. Styret tar saksfremlegget til orientering.
2. Styret anbefaler at felles saksfremlegg behandles politisk i kommunene Søgne, Songdalen, Kristiansand, Lillesand og Birkenes.

Saksutredning:

Rådmannsutvalget i Knutepunkt Sørlandet (KnpS) tok i 2013 initiativ til en utredning av barneverntjenestene i knutepunkt kommunene. Bakgrunnen var Stortingsproposisjon 106 L som varslet økte krav til kommunenes robusthet innen barnevern og en rekke endringer i barnevernloven. Telemarksforskning ble engasjert av Rådmannsutvalget for å gjennomføre utredningen. Denne følger som vedlegg nr. 2.

Telemarksforskning anbefalte å ikke videreføre dagens barneverntjenester i nåværende form. I rapporten beskrives dette som *en lite fremtidsrettet løsning som ikke tar de økte kravene som stilles til det kommunale barnevernet på alvor*. De pekte særlig på Lillesand og Birkenes, som på det tidspunktet da rapporten ble utarbeidet hadde hver sin barneverntjeneste, men beskrev

også utfordringer for de andre kommunene. Fagmiljøene i kommunene, representert ved både barnevernledere og barnevernsansatte, uttrykte i rapporten også stor enighet om behovet for å etablere mer robuste barneverntjenester for å kunne ivareta barn som har behov for barneverntjenester på en bedre måte.

På bakgrunn av rapporten fra Telemarksforskning besluttet rådmannsutvalget i KnpS å utrede alternative samarbeidsformer mellom barneverntjenestene. Det ble etablert et eget prosjekt under ledelse av en prosjektleder engasjert av KnpS. Barnevernlederne ble oppnevnt som prosjektgruppe mens oppvekstnettverket har fungert som styringsgruppe. Vennesla og Iveland har ikke deltatt i dette arbeidet fordi de ikke vurderte det som hensiktsmessig å delta i en felles interkommunal barneverntjenesten på daværende tidspunkt.

Prosjektrapporten (vedlegg nr. 1) ble behandlet i Oppvekstnettverket i KnpS 24. oktober. Oppvekstnettverket sluttet seg enstemmig til følgende ni anbefalinger fra prosjektgruppen:

- 1. Det opprettes et interkommunalt barnevern for kommunene Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen.*
- 2. Det anbefales at Kristiansand kommune blir vertskommune etter vertskommunemodellen.*
- 3. Det anbefales at barnevernets ulike funksjoner utføres og lokaliseres både lokalt og sentralt.*
- 4. Det anbefales at overføring av ansatte skjer etter reglene for virksomhetsoverdragelse.*
- 5. Det anbefales at tiltakskostnader for det enkelte barn belastes barnets kommune, mens saksbehandlings- / administrasjonskostnader fordeles etter objektive kriterier i inntektssystemet.*
- 6. Det anbefales at det opprettes et samarbeidsutvalg bestående av rådmennene og et arbeidsutvalg.*
- 7. Det anbefales at det felles interkommunale barnevernet søker om status som forsøkskommune i Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet for overtakelse av statlige barnevernoppgaver.*
- 8. Det anbefales at det opprettes et hovedprosjekt for å sikre god implementering med oppstart så raskt som mulig på nyåret 2015.*
- 9. Det anbefales at et nytt felles interkommunalt barnevern har et felles oppstartstidspunkt.*

Oppvekstnettverkets anbefalinger ble behandlet i Rådmannsutvalget i KnpS 6. november. Rådmannsutvalget fattet følgende enstemmige vedtak:

- 1. Rådmannsutvalget tar styringsgruppens anbefalinger om felles barnevern kommunene Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen til etterretning.*
- 2. Det utarbeides et felles saksfremlegg som grunnlag for politisk beslutninger i kommune Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen. Nødvendige vedtak må foreligge i løpet av feb. 2015.*
- 3. Det settes i gang et arbeid med å utarbeide et prosjektdirektiv for hovedprosjektet.*
- 4. Prosjektorganisering av hovedprosjektet iverksettes i feb. 2015 på bakgrunn av vedtak i kommunene Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen.*
- 5. Felles oppstartstidspunkt planlegges til 1.1.2016 forutsatt en betryggende omstilling*

Medbestemmelse

LO kommune og UNIO har vært representert både i prosjektgruppen og styringsgruppen. Det har vært gjennomført separate drøftingsmøter med tillitsvalgte i hver kommune etter bestemmelsene i Hovedavtalen. Ansatte i barneverntjenestene har vært deltakere i ulike faggrupper og kommet med innspill til faglig modell for interkommunal barneverntjeneste. Det har i tillegg blitt avholdt informasjonsmøter lokalt for alle ansatte.

Framtidig utfordringer for kommunenes barneverntjenester

Hensynet til barns beste er grunnlaget for enhver vurdering av utvikling av barneverntjenesten. Det avgjørende spørsmålet, både i vurderingen fra Telemarksforskning og arbeidet som har vært gjort av barnevernlederne og oppvekstlederne i etterkant, har vært: Vil en felles interkommunal barneverntjeneste i Lillesand, Birkenes, Kristiansand, Søgne og Songdalen i framtiden være i stand til å yte bedre tjenester til utsatte barn og familier enn dagens løsning? Barnevernledernes vurdering er at et felles interkommunalt barnevern vil legge grunnlaget for bedre framtidige barneverntjenester til barn og unge i disse kommunene. Dette framheves også av ansatte i en spørreundersøkelse gjennomført av Telemarksforskning.

Antall barn og familier som har behov for barneverntjenester øker i alle kommunene. I perioden 2009 – 2013 økte andelen barn med barneverntiltak med 30 % i Birkenes, 26 % i Søgne, 13 % i Lillesand, 13 % i Kristiansand og 7 % i Songdalen. Mens fire av hundre barn på landsbasis mottok barneverntjenester i 2009, mottok fem av hundre barn tjenester fra barnevernet i 2013. Knutepunkt kommunene vil i perioden 2015 til 2020 få en vekst i aldersgruppen 0 – 17 år på 13 % mot 9 % på landsbasis. Det antyder at det i årene fremover også vil bli økt behov for barneverntjenester i disse kommunene.

Samtidig er kravene til den kommunale barneverntjenesten under stor endring. Dette kommer bl.a. til uttrykk gjennom endringer i barnevernloven, oppgaveoverføring fra statlig barnevern (Bufetat) til kommunalt barnevern og styrking av kommunalt barnevern gjennom øremerkede midler til stillinger og kompetanseheving. Dagens kvalitet på barneverntjeneste vil ikke være tilstrekkelig for å imøtekomme kravene som følger av disse endringene.

Krav til robuste og forsvarlige barneverntjenester

Robuste og forsvarlige barneverntjenester innebærer at alle barn som har behov for barneverntjenester skal få dette. Tiltakene som iverksettes skal være kunnskapsbaserte, det vil si at de skal bygge på best mulig kunnskap om hva som er gode og virkningsfulle tiltak for det enkelte barnet. Barneverntjenesten skal kunne tilby «lette» hjelpetiltak til barnet, ofte i samarbeid med helsesøster, barnehage og skole, men skal samtidig kunne iverksette spesialiserte utredninger og tiltak til barn som har vært utsatt for alvorlig omsorgssvikt og krenkelser i hjemmet. Den kommunale barneverntjenesten skal besitte både generalistkompetanse og spesialistkompetanse.

De ansatte i knutepunkt kommunene rapporterer at sårbarhet og kapasitet er blant de største utfordringene i deres barneverntjenester. I Telemarksforskningens undersøkelse svarer godt over 60 % av de ansatte at sårbarhet i forhold til endringer i bemanning og ved fravær er en «svært stor» utfordring i dagens barneverntjenester. Spesielt oppgis det at vanskelige saker er en stor slitasje for ansatte. En felles barneverntjeneste for de fem berørte kommunene vil kunne gi brukere og samarbeidspartnere en større stabilitet i barnevernets tilstedeværelse også ved sykefravær, permisjoner og utskiftninger av personalet.

I tillegg til krav om faglig robusthet, stilles det større krav til organisatorisk robusthet i tjenesten. Fra 1. januar 2014 ble det innført en lovfestet plikt til å yte *forsvarlige* barneverntjenester. Forsvarlighetskravet gir rom for skjønn, men innebærer samtidig at alle tjenester og tiltak etter barnevernloven skal være forsvarlige både når det gjelder innhold, omfang og når tjenestene ytes. Innholdet i forsvarlighetskravet vil endre seg over tid i takt med utviklingen av fagkunnskap og kompetanse på barnevernsområdet. Dette stiller store krav til at barneverntjenestene endres i takt med kunnskap og kompetanse som utvikles på feltet. Forsvarlighetskravet gir i tillegg økte krav til å dokumentere at tjenesten er i samsvar med loven, blant annet gjennom internkontroll, tiltaksplaner og evalueringsverktøy. Fylkesmennene i Vest Agder og Aust Agder påpekte allerede i årsrapporten for 2012 at det i for liten grad er gode internkontroll- og evalueringsystemer i barneverntjenestene i fylkene.

Oppgaveoverføringer fra statlig til kommunalt barnevern

Kommunene er ansvarlig for å utføre de fleste oppgavene etter barnevernloven. Statlig regional barnevern (Bufetat) skal etter anmodning bistå barneverntjenesten i kommunene med plassering av barn utenfor hjemmet. Bufetat har videre ansvar for etablering og drift av institusjoner og for godkjenning av private og kommunale institusjoner som benyttes etter barnevernloven. Bufetat har også ansvar for rekruttering og formidling av fosterhjem og har ansvaret for at fosterhjemmene får opplæring og generell veiledning.

Bufetat har siden 2004 tilbudt kommuner bistand til barnevernsoppgaver som lovmessig har ligget til det kommunale barnevernet. Dette gjelder blant annet rådgivning og veiledning i faglig krevende barnevernssaker, utredning av barn, oppgaver i tilknytning til fosterhjem og ulike spesialiserte hjelpetiltak. Disse oppgavene er nå avvirket og departementet forutsetter at kommunene sørger for å bygge opp eller på annen måte skaffer seg tilgang til nødvendig kompetanse der Bufetat ikke lenger skal bidra slik de har vært vant til. Overføringen av disse oppgavene til kommunene medfører ingen økte økonomisk overføring. I stedet pekes det på *at interkommunale samarbeid på barnevernområdet kan bidra til etablering av større fagfellesskap og økt tilgang på kompetanse også med tanke på å overta oppgavene som tidligere har blitt utført av Bufetat.*

Overføring av statlige barnevernsoppgaver stiller kommunene overfor nye utfordringer både når det gjelder ressurser, kompetanse og utvikling av nye kommunale barneverntiltak. I forbindelse med endringene i barnevernloven blir forebyggende arbeid og endringsbaserte tiltak fremhevet for å redusere antall plasseringer av barn og unge utenfor hjemmet – samtidig som barnevernets hjelpetiltak skal bidra til en positiv endring for barnet. Omleggingen av finansieringsordningen (kommunenes egenandel ved bruk av statlige barneverninstitusjoner økte fra 37.000 kr. per barn per mnd. i 2013 til 65.000 kr i 2015) er blant annet ment som et insentiv til at kommunene kan ta i bruk egne lokalbaserte ordninger. Økte kommunale egenandeler skal ifølge Regjeringen kompenseres gjennom overføring av midler fra Bufetat til kommunene. Dette vil åpne for at kommunene i større grad kan rette innsatsen mot forebygging og utvikling av egne tiltak, og i større grad påvirke sammensetningen av barneverntiltakene.

Rekruttering, opplæring og formidling av fosterhjem er i dag oppgaver som ligger til Bufetat. Bufetat har over flere år hatt store utfordringer med å rekruttere og formidle fosterhjem som etterspørres i kommunene. Det samme gjelder beredskapshjem og familiehjem som kan ta imot flere barn samtidig. Oppvekststyret i Kristiansand kommune har på bakgrunn av dette søkt departementet om å overta ansvaret for disse oppgavene. Det er gode faglige argumenter for at fosterhjem bør ligge nær barns opprinnelige nettverk og familie. Kommunens ansvar for alle deler av denne kjeden vil styrke mulighetene til å løse disse utfordringene lokalt. Det kommunale barnevernets inngående kjennskap til barnet og familien gjør at en har gode forutsetninger for å rekruttere fosterhjem som ivaretar det enkelte barnets behov på beste måte. En interkommunal barneverntjeneste vi stå bedre rustet til å løse disse oppgavene enn Kristiansand kommune alene.

Interkommunalt barneverntjeneste i Knutepunkt Sørlandet

Etablering av en felles barneverntjeneste for Søgne, Songdalen, Kristiansand, Lillesand og Birkenes må sees i lys av de framtidige utfordringene knyttet til økt vekst i barnebefolkningen, økte krav til robuste og forsvarlige barneverntjenester og oppgaveoverføringer fra statlig til kommunalt barnevern. I dette ligger det muligheter for kommunene til å utvikle lokale barneverntiltak med høy kvalitet og kompetanse. Målsettingen med en interkommunal barneverntjeneste må være å utvikle bedre barneverntiltak for de barna som har behov for dette gjennom å styrke både forebyggende og spesialiserte tiltak. Samtidig bør det være et mål at kommunene gjennom denne satsingen begrenser utgiftsveksten i tjenesten. En forutsetning for

at en interkommunal barneverntjeneste skal nå disse målene er at det legges til rette for en balanse mellom hensynet til lokal tilknytning / lokalisering og samarbeid med andre kommunale tjenester, samtidig som det etableres og videreutvikles mer spisskompetente miljøer og tiltak.

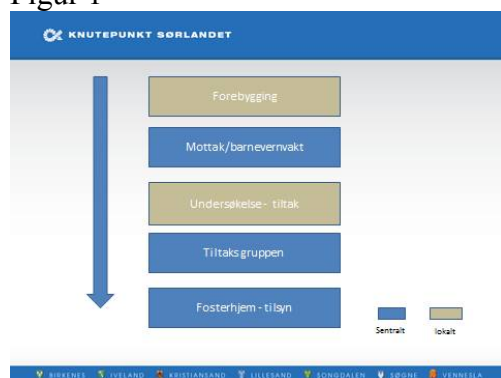
Oppgavefordeling og lokalisering

Det er en forutsetning at en interkommunal barneverntjeneste er lokalisert og tilstedeværende i deltakerkommunene. Prosjektgruppen har på bakgrunn av barnevernfaglige perspektiver utarbeidet en skisse som illustrerer hvilke oppgaver som bør utføres og lokaliseres i medlemskommunene, og hvilke oppgaver som bør utføres sentralt i vertskommunen. Ansatte i barneverntjenestene har gitt innspill til skissen gjennom tverrkommunale arbeidsgrupper. I vurderingen av lokale oppgaveutførelse er nærhet til bruker, kunnskap og kjennskap til nærmiljø samt samarbeid med lokale samarbeidspartnere blitt vektlagt. Her er faktorer som tilstedeværelse, tilgjengelighet og lokalkjennskap sentrale begreper.

I vurderingen av hvilke oppgaver som bør utføres sentralt er faktorer som spisskompetanse, spesialisert tjenester og sterke fagmiljøer blitt vektlagt. Dette er gjerne oppgaver som krever en særlig spesialisert kompetanse i forhold til tilnærming, metodikk eller tiltaksbruk. Et annet viktig element er behovet for ensartet og lik utførelse og behandling av den gitte oppgaven.

Skissen illustreres i figur 1 under.

Figur 1

Skissen er bygget opp langs en tidslinje hvor tiltakskjeden følger en logisk rekkefølge fra «forebygging» til «fosterhjem – tilsyn». Dette innebærer at forebyggende barnevern, barnevernundersøkelse, iverksetting og oppfølging av hjelpetiltak lokaliseres og utføres som i dag i Songdalen og i Lillesand. Songdalen og Lillesand er vertskommuner for henholdsvis Søgne og Birkenes. Det er utviklet systemer for hvordan Songdalen og Lillesand ivaretar tilstedeværelse i Søgne og Birkenes som en bør videreføre. Barneverntjenesten i Kristiansand vil legge til rette for tilsvarende oppgavefordeling og lokalisering i bydelene Randesund/Tveit, Sentrum/Lund og Vågsbygd.

Mottak, vurdering og avklaring av barnevernmeldinger, barnevernvakt, spesialiserte barneverntiltak samt fosterhjemsarbeidet etableres som sentraliserte funksjoner og dekker alle kommunene. Det er ikke tatt stilling til hvor de sentraliserte funksjonene skal lokaliseres.

Vertskommunemodell

Etablering av en interkommunal barneverntjeneste etter vertskommunemodellen sikrer at deltakerkommunene opprettholder både administrativ og politisk styring med tjenesten. Denne løsningen er en utprøvd og velfungerende samarbeidsform innenfor barneverntjenestene. Den har klare retningslinjer for ansvarsfordeling så vel på utøvende kommunalt nivå, som på tilsynsnivå i regi av Fylkesmannen. Med vertskommunemodellen menes samarbeid mellom kommuner organisert etter kommunelovens § 28. Modellen er særlig tatt i bruk innenfor barnevern, men også innenfor landbruksforvaltning og andre områder der det treffes mange

vedtak rettet mot enkeltindivid. Dagens samarbeid om barneverntjenester mellom Søgne / Songdalen og Lillesand / Birkenes skjer etter vertskommunemodellen.

Samarbeidet etter vertskommunemodellen bygger på en skriftlig samarbeidsavtale. Modellen har stor fleksibilitet og regulerer det som kommunene blir enige om i samarbeidsavtalen. I tillegg til selve samarbeidsavtalen kan det utformes generelle instruksjoner om hvordan oppgavene på et område skal løses på vegne av deltakerkommunene. Samarbeidsavtalen sikrer demokratisk kontroll med vertskommunesamarbeidet.

Å inngå et vertskommunesamarbeid med Kristiansand som vertskommune, innebærer at Søgne, Songdalen, Birkenes og Lillesand delegerer til administrasjonen i Kristiansand å utføre oppgaver og treffe avgjørelser i de typer saker som inngår i samarbeidsavtalen. Delegering skjer formelt ved at kommunestyret i samarbeidskommunene gir instruks til egen rådmann om å delegere myndigheten til rådmannen i Kristiansand.

De folkevalgte vil fremdeles ha ansvaret for at deres innbyggere får de ytelsene og tjenestene som de etter loven har krav på. De folkevalgte i medlemskommunene vil dermed måtte ha samme innflytelse og styring med kommunenes barnetjeneste som innenfor nåværende organisering. På denne bakgrunn er det bl.a. krav til at vertskommuneavtalen skal inneholde rutiner for hvordan folkevalgte skal orienteres om prinsipielle forhold og -vedtak som blir fattet i vertskommune på deres vegne. Det kan også være andre prinsipielle forhold som er viktig at samarbeidskommunene blir orientert om, f.eks. relatert økonomiske rammer, tilsynsrapporter, forvaltningsrevisjoner og klagesaker.

Vertskommuneansvaret innebærer at Kristiansand kommune overtar arbeidsgiveransvaret for de ansatte etter reglene om virksomhetsoverdragelse. Dette medfører at Kristiansand får ansvaret for å ivareta og følge opp de ansattes rettigheter og plikter etter lov og avtaleverk. Retningslinjene er gjennomgått av arbeidsgivernetverket i KnpS og er nærmere beskrevet i prosjektrapporten.

Ressursfordeling

Det legges opp til at en sammenslått barnevernstjeneste som utgangspunkt skal ha et driftsbudsjett på nivå med summen av budsjettene i de fem kommunene. De fem kommunene hadde i 2013 utgifter på ca. 175 mill. kroner knyttet til barneverntjenestene. Dette fordelte seg som følger (tall i mill. kroner, basert på KOSTRA)¹:

Det er relativt store forskjeller i hvor mye de fem kommunene bruker på barnevernstjenestene. Forholdet mellom utgifter til administrasjon og utgifter til tiltak per innbygger varierer også mellom kommunene. Dette fordeler seg som følger i 2013 (basert på KOSTRA-tall, men justert ihht. fotnote):

	<i>Kristiansand</i>	<i>Søgne</i>	<i>Lillesand</i>	<i>Songdalen</i>	<i>Birkenes</i>
Nettoutg. adm. per innb. 0-17	2 080	1 588	2 131	1 612	2 172
Nettoutg. tiltak	4 559	3 358	3 288	5 367	2 952

¹ For å få sammenlignbare tall har en gjennomgått hva som er ført som hhv administrasjon og tiltak i hver enkelt kommune. For Kristiansand er nettoutgifter på 3,1 mill. kroner flyttet fra administrasjon til tiltak (gjelder utgifter til kriminalitetsforebyggende team og PMT-O-terapeuter). For Birkenes er det flyttet utgifter på 0,7 mill. kroner fra tiltak til administrasjon (gjelder sakkyndig bistand og barnevernsvakt). For Lillesand er utgifter på 0,3 mill. kroner flyttet fra tiltak til administrasjon (gjelder juridisk bistand).

per innb. 0-17					
Netto driftsutg. per innb. 0-17	6 639	4 946	5 419	6 979	5 124

Tiltakskostnader

Det er omforent enighet om at tiltakskostnadene fordeles direkte til kommunen hvor barnet er hjemmehørende. Tiltakskostnader er knyttet til det enkelte barn og er kostnader til eksempelvis støttekontakt, besøkshjem, dekning av barnehage, fosterhjem og institusjonsplasseringer. I eksisterende samarbeid på barnevernsområdet har en så langt prosjektgruppen kjenner til valgt å fordele alle tiltakskostnader på denne måten. Dette gjør at utgiftene til tiltak ikke endres som en direkte følge av sammenslåingen. Tiltakskostnadene utgjorde ca. 120mill. kroner, eller 68 % av de samlede barnevernutgiftene til kommunene i 2013.

Enkelte kommuner har likevel fått kostnadsøkninger til tiltak etter sammenslåinger. Dette gjelder først og fremst kommuner som har hatt svakt utbygde barneverntjenester, hvor en større enhet har hatt bedre forutsetninger for å ta tak i og håndtere innmeldte saker på en god måte. Det kan ikke utelukkes at noen kommuner vil få en slik effekt. Dette gjelder særlig når en forutsetter at tilbudet skal være likt uavhengig av bostedskommune.

Administrasjonskostnader

Følgende utgifter inngår i administrasjonskostnadene:

Drift av barnevernstjenesten

- Saksbehandling som gjennomføres av ansatte eller personell engasjert i barnevernstjenesten
- Barnevernsberedskap/barnevernsvakt.
- Utgifter til sakkyndig bistand/advokat til utredning og saksbehandling.
- Utgifter til tolk

Utgiftene relaterer seg til arbeidet som utføres av ansatte i barneverntjenesten; meldingsgjennomgang, barnevernundersøkelse og oppfølging av barneverntiltak, f.eks. deltakelse i ansvarsgrupper, råd og veiledning, fosterhjemsoppfølging. Kostnadene reflekterer derfor i første rekke antall ansatte i barneverntjenesten. Disse utgiftene utgjorde 56 mill. kroner, eller 32 % av de samlede barnevernutgiftene i kommunene i 2013.

Administrasjonskostnadene kan ikke henføres til hver enkelt kommune. Disse bør fordeles etter et forholdstall basert på objektive kriterier i kommunenes inntektssystem. Det foreslås en gradvis tilpasning hvor administrasjonsutgiftene i år 1 fordeles mellom kommunene basert på regnskapstallene i 2014. Fordelingen i år 2 baseres 50 % på regnskapstall og 50 % på inntektssystemet, mens fordelingen fra år 3 i sin helhet skjer etter kriteriene i inntektssystemet. Tabellen under viser prosentvis fordeling av administrasjonsutgiftene mellom kommunen i 2013, og illustrerer også hvordan fordelingen ville vært dersom en hadde lagt inntektssystemet til grunn.

	Kristiansand	Søgne	Lillesand	Songdalen	Birkenes
Gjeldende andel (justert)	73,1 %	7,9 %	9,2 %	4,6 %	5,1 %
Inntektssystemet	72,2 %	10,0 %	8,0 %	5,6 %	4,3 %

Fordeling av administrasjonskostnader 2013

Dersom en legger regnskapstallene for 2013 til grunn, illustrerer tabellen under hvordan den anbefalte modellen for fordeling av administrasjonsutgiftene vil utvikle seg i årene 2016 – 2018:

Fordelingsnøkkel år 1 til 3 basert på regnskapstall 2013

	Kristiansand	Søgne	Lillesand	Songdalen	Birkenes
Fordelingsnøkkel 2016	73,1 %	7,9 %	9,2 %	4,6 %	5,1 %
Fordelingsnøkkel 2017	72,6 %	8,9 %	8,6 %	5,1 %	4,7 %
Fordelingsnøkkel 2018	72,2 %	10,0 %	8,0 %	5,6 %	4,3 %

(1 prosentpoeng tilsvarer ca. 550.000 kr.)

Det understrekes at effekten av den foreslåtte fordelingsnøkkel er usikker.

Barnevernutgiftene i de enkelte kommunene, og fordelingen mellom tiltakskostnader og administrasjonskostnader, endres i ulik takt over tid. F.eks. hadde barneverntjenesten i Søgne størst vekst i netto driftsutgifter til barneverntjeneste per innbygger fra 2012 – 2013 med 17 %, mens Birkenes og Lillesand ikke hadde vekst i sine utgifter i perioden. Songdalen og Kristiansand hadde en vekst på henholdsvis 11 % og 7 % (KOSTRA). Rammevilkårene for de statlige overføringene til kommunenes barneverntjenester vil være gjenstand for endringer de kommende årene i takt med overføring av barnevernoppgaver til kommunene. Hvordan dette vil slå ut er ikke kjent. Det er først kommunenes regnskapstall for 2015 som vil ligge til grunn for omfordelingen av administrasjonskostnadene fra 2017.

Ved en sammenslåing vil det erfaringsmessig komme påløpne omstillingskostnader. I tillegg vil kostnadene til administrative støttetjenester synliggjøres i større grad enn i dag, gjennom internprising mot vertskommunen (lønn, regnskap, ikt, husleie). Noen av omstillingskostnadene er engangsutgifter, mens andre vil være permanente. Det er svært vanskelig å anslå slike omstillingskostnader, men 1-2 mill. kroner kan være et grovt anslag. En sammenslåing kan også gi innsparinger, særlig knyttet til samkjøring av støttetjenester.

Forholdet til kommunereformen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har som kjent lagt opp til to ulike løp for kommunereformen. Løp 1 forutsetter kommunale vedtak om sammenslåing høsten 2015, med ikrafttredelse fra 2018. Løp 2 baserer seg på nasjonalt vedtak i 2017, med ikrafttredelse fra 2019/2020. Det kan argumenteres for at etablering av en interkommunal barneverntjeneste bør avvete kommunereformen, og vurderes i lys av denne.

På den andre siden er tidsperspektivet for etablering av ny kommunestruktur relativt langt. Endringene på barnevernfeltet er allerede i gang. Argumentene for å etablere en interkommunal barneverntjeneste relativt raskt må vurderes i lys av at barnevernlederne og de ansatte allerede nå ser behovet for å etablere en enda mer robust barneverntjeneste enn dagens interkommunale løsninger mellom Søgne/Songdalen og Lillesand/Birkenes. En interkommunal barneverntjeneste mellom Søgne, Songdalen, Kristiansand, Lillesand og Birkenes vil kunne gjennomføres og driftes uavhengig av den framtidige kommunestrukturen. Interkommunal barneverntjeneste etter vertskommunemodellen gir også rom for å foreta endringer og tilpasninger i lys av framtidige endringer i kommunestrukturen.

Veien videre – prosjektorganisering og kostnader

Forutsatt politiske avklaringer i Søgne, Songdalen, Kristiansand, Lillesand og Birkenes i løpet av januar / februar 2015, etableres det en egen prosjektorganisering for arbeidet med å implementere interkommunal barneverntjeneste mellom disse kommunene. Prosjektarbeidet forutsettes startet i mars 2015, med sikte på iverksettelse av en interkommunal barneverntjeneste fra 1.1.2016.

Kristiansand kommune vil være ansvarlig for prosjektorganisering og framdrift. Utgiftene i prosjektperioden beregnes til kr. 600.000 som fordeles forholdsmessig mellom deltakerkommunene.

Det foreslås at barnevernlederne i de aktuelle kommunene oppnevnes som prosjektgruppe, og at Oppvekstnettverket i KnpS blir styringsgruppe.

Skisse til framdriftsplan:

Framdriftsplanen som skisseres under er ikke utfyllende. Under forutsetning av nødvendige vedtak i kommunene vil det bli utarbeidet et eget prosjektdirektiv og en detaljert framdriftsplan.

Aktivitet	Tidsplan
Etablering av prosjektorganisasjon og prosjektledelse	Mars 2015
Utarbeiding av samarbeidsavtale mellom deltakerkommunene. Herunder rutiner for å sikre at deltakerkommunene får tilstrekkelig informasjon, innflytelse og politisk styring med tjenestene.	Framlegges til politisk behandling i deltakerkommunene. Våren 2015
Avklaring og tilrettelegging av personalpolitiske hensyn for ansatte i barneverntjenestene.	April – oktober 2015
Tilsetting av barnevernleder for interkommunalt barnevern	September 2015
Utredning av økonomiske konsekvenser, herunder avtaler knyttet til budsjett og regnskap.	Framlegges til politisk behandling i deltakerkommunene i forbindelse handlingsplan og budsjett for 2015 – 2020. Høsten 2015

Vedlegg

- 1 Interkommunalt barnevern Knutepunkt Sørlandet - Høring.
- 2 Interkommunalt barnevern Knutepunkt Sørlandet - Høring.

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 11.02.2015

Behandling:

Orientering ved leder for barnevernet i Songdalen og Søgne, Liv Turid Naglestad i forkant av behandlingen. Tjenestesjef i Songdalen, Brede Skaalerud var også til stede og svarte på spørsmål.

Rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Innstilling:

- 6. Kommunestyret slutter seg til anbefalingene fra Rådmannsutvalget i Knutepunkt Sørlandet og godkjenner at det iverksettes et arbeid med sikte på å etablere en felles interkommunal barneverntjeneste mellom kommunene Søgne, Songdalen, Kristiansand, Lillesand og Birkenes med oppstart 1.1.2016.**

- 7. Forslag til samarbeidsavtale mellom medlemskommunene og vertskommunen legges fram til politisk beslutning i kommunene våren 2015.**
- 8. Det legges til grunn at deler av barneverntjenestens arbeid fortsatt skal utføres og lokaliseres i medlemskommunene.**
- 9. Finansieringen av den interkommunale barneverntjenesten skjer ved at tiltakskostnadene for hvert enkelt barn henføres barnets bostedskommune. Administrasjonskostnadene fordeles etter en overgangsperiode på tre år forholdsvis mellom medlemskommunene på basis av kriteriene i inntektssystemet.**
- 10. Forslag til budsjett innarbeides i og vedtas i forbindelse med behandling av kommunenes handlingsplaner og budsjett for 2016 – 2019.**

Til Songdalen kommune
v/rådmann Vidar Skaaland

Nodeland 6.2.14

HØRINGSUTTALELSE INTERKOMMUNALT BARNEVERN I KNUTEPUNKT SØRLANDET

LO-K Songdalen har hatt medlemsmøte i barnevernstjenesten og har følgende innspill til mulighetsstudien.

Vi er positive til å se på oppgavefordelingen mellom de ulike kommunene og utrede evt samarbeidsalternativer. LO-K Songdalen ønsker å være med å påvirke prosessen.

Vi vil peke på noen viktige forutsetninger som må være på plass for å lykkes med en ny organisering:

- Fokus på nærmiljø og lokal tilhørighet
- Ledernærhet, tett kontakt med leder med beslutningsmyndighet.
- God prosess, med involvering av ansatte

Mvh
FTV LO-K Songdalen
Janne Slotte

Møtedeltakerne

Vår ref.

14/1490-1/K2-F40/LTN

Deres ref.

Dato:

29.10.2014

Interkommunal Barneverntjeneste - Knutepunkt Sørlandet

PROTOKOLL

Med bakgrunn i hovedavtalen del B, § 3-1 pkt. c) ble det innkalt til og avholdt drøftingsmøte i forbindelse med utredning av interkommunal barneverntjeneste i Knutepunkt Sørlandet.

Tilstede:

Mari Øvergård, TV FO

Janne Slotte, HTV – LO-K

Ruth Elise Løberg, verneombud i barneverntjenesten

Anne Brattås Steen, Hovedverneombud

Gry V. Solstad, HTV (Kristiansand) medlem av prosjektgruppa

Liv Turid Naglestad, Barnevernleder

Det ble avholdt møte i Rådhuset i Songdalen 21.10.14 kl. 15.45.

Dagsorden for møtet:

1. Bakgrunn for prosjektet
2. Status i prosjektet
3. Mulige konsekvenser for de ansatte
4. Områder de tillitsvalgte ønsker å belyse
5. Tentativ fremdriftsplan

Barnevernleder orienterte om bakgrunnen og status i prosjektet. Dette var kjent stoff for deltagerne. Videre ble den vedtatte fremdriftsplanen lagt frem.

Under punktet som handlet om mulige konsekvenser for de ansatte ble det orientert om antall ansatte som ville bli direkte berørt av en omorganisering. Det vil si ansatte i gruppa som arbeider med plasserte barn og mottakskonsulent som vil få nye arbeidsplasser og ledere som vil kunne få nye arbeidsoppgaver. Arbeidet som er igangsatt i forhold til merkantile med små stillingshjemler ble også kommentert.

Tillitsvalgte og verneombud var opptatt av at det etter et eventuelt positivt vedtak i kommunestyrene ble viktig at lønns- og arbeidsvilkår ble kartlagt og at eventuelle forskjeller ble rettet opp / harmonisert før en sammenslåing.

Verneombud tok opp viktighet av Ros-analyse og kartlegging av kompetanse. Det ble også presisert at deltagelse og medvirkning fra arbeidstakere i implementeringsfasen var viktig og nødvendig for et godt resultat.

Ansattes representanter og verneombud mente de var godt informert så langt i prosessen og ba om at dette ble protokollført.

.....
Mari Øvergård, TV FO

.....
Janne Slotte, HTV LO-K

.....
Ruth Elise Løberg, verneombud

.....
Anne Brattås Steen, Hovedverneombud

.....
Liv Turid Naglestad
enhetsleder barnevern

Kopi:
Johanne Marie Benitez Nilsen
Prosjektleder Knutepunkt Sørlandet